

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 18—, za ino-
goststvo D 20—, dostavlja namom
D 10—, na izkaznice D 18—,
inšerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA":
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritižbe, desno. Tele-
fon št. 24. — Št. št. poštnoštevnika
račun št. 11287.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Maribor, torek 8. aprila 1924.

Leto: V. — Št. evilka: 81.

Tit. Knjižnica liceja
Ljubljana

Volilna nedelja v Italiji.

V pričakovanju volilnega izida.

(L-us) Maribor, 7. aprila.

Včeraj je Italija volila svoje zastop-
nike v rimski parlament. Izid se ni
znan, toda toliko je bilo že v naprej
gotovo, da presenečenj ni pričakovati.
Mussolini bi ne bil Mussolini, če si ne
bi znal utrditi tal. Popolnoma izklju-
čeno je, da bi ga sedanje volitve vrgle.
Neverjetno je tudi, da bi prihodnje vo-
litve iztrgale fašizmu oblast iz rok. Zdi
se, da fašizma ne bo mogoče vreči z vo-
litvenimi listki in s strankarskimi lepaki
in letaki. Nastopiti bodo morali važni
gospodarski in socialni činitelji, ki ga
bodo postavili pred nepremagljive tež-
koče in razmajali njegove vrste. Vrh
tega je Mussolini jako previden in je
zelo nerad despot, če lahko z liberalnimi
postopanjem razoroži svoje nasprotni-
ke. Zaradi tega noče odpraviti parla-
menta, zavedajoč se, da bi to bilo opas-
no; v svojih volilnih govorih je rad o-
malovraževal parlament, a je hkrati po-
vdarjal, da je to zlo potrebno. Naro-
dova moč, njega suverenost in bodoč-
nost — naglašala Mussolini — pa ne leži
v prepirljivih zastopnikih strank, v o-
kroženih parlamentarcih, temveč v
sveži, disciplinirani akciji fašistov, ki
pomlajujejo italijanski narodni organi-
zem. Kako ga pomlajujejo, smo lahko
videli v zadnjih letih; zlasti jugoslo-
venski sosedje smo stali na takem raz-
gledišču, da smo mogli opazovati vsi
komedijskega fašizma. Nesporno pa je,
da tako izgrajevanje političnih načel in
metod, zagrnjeno v pisani harlekinski
plasec "novogot" nacionalizma, za-
dovoljuje sedanjí sloj italijanske druž-
be in bo vsled Mussolinijeva taktične
spretnosti bržkone še dolgo ohranilo
svojo doseženo moč. Nesporno je faši-
zem rešil vsaj en osnovni problem, ki
ga drugi narodi tako trudoma rešujejo
in ne morejo rešiti: problem narodne
discipline in avtoritete. S tem je pre-
prečil marsikatero zlo, ki je drugod že
nastopilo ali se zlostopa. Vse druge
probleme pa napravlja neopasne, toda
ne reši jih ne znan in ne more.

Tako taktika fašizma, združena s se-
ve brezobzirnim terorjem proti vsem,
ki bi utegnili biti nevarni, je napravila iz
italijanskih volitev uručno zadevo, po-
dobno napornemu in posebno zaprede-
nemu porodu. Volilni boj se je vršil pod
neprestanim terorjem, ki se je razdelil
v neskončno število tistih drobnih ak-
cij, ki so velikega pomena za izvestni
kraj, ki pa v celoti ne pridejo prav do
krajca. Često fašisti zagrozili temu ali
onemu opozicijonalcu z nasiljem ali pa
so mu tuji dejansko pokazali svojo
voljo in če se je to zgodilo v vsakem
kraj. Ker so fašistovski organizacije
— in to so v vsakem kraju — tedaj
so lahko fašistovski listi pisali o mir-
nem toku volilnega boja in o svobodnih
volitvah, v resnici pa je bila stvar dru-
gačna. Značilno je, da je Mussolini do-
volil pristo besedo vsem voliteljem
proti fašistovski organizaciji, ki zastop-
ajo liberalna, parlamentarna načela,
toda fašisti so delali njihovim volilem
najraznovrstnejše preglavice in so
spretno izgrajevali svoboda pisanih ali
govorjenih besed.

Ne smemo tudi prezreti dejstva, da
je Mussolini izpremenil volilni red.
Parlament šteje 535 poslancev, razde-
ljenih v 15 volilnih skupin. Stranka, ki
dobi večino, dobi dve tretjini

Volitve v Italiji — v znamenju fašistovskega terorja.

Nečuvana nasilja fašistov v Julijski krajini.

Mussolinijeva »zmaga« na celi črti.

TRST, 7. aprila. V Julijski krajini
so pri včerajšnjih volitvah fašisti vršili
velika nasilja. Jugoslovenskih volilcev
ponekod sploh niso pustili na volišča.
Zahtevali so od njih legitimacije s slika-
mi. V Gorici so na ulici napadli in pre-
tepli Gabrščeka. Najhujša nasilja so se
vršila v Istri. Napadli so urednika
»Istarske Riječe«. Po celi Istri niso pu-
stili naših ljudi na volišča. Na Goriškem
je položaj istotako nepovoljen. Predvi-
deva se, da bo uspeh letos slabši nego
pri zadnjih volitvah.

V Trstu sta od 56276 volilnih upravi-
čencev glasovala samo 23602 volilca. Fa-
šisti so dobili 17712, Jugoslovenci 2555,
unitarci 678, klerikalci 537, republikanci
2646, demokrati 281, komunisti 4547 gla-

sov. (Pri zadnjih volitvah so dobili fa-
šisti 15119, Jugoslovani 2930 glasov).

Od drugod rezultati še niso znani.

RIM, 6. aprila. (Izv.) Volitev so se u-
deležile vse stranke. Nacionalna vladna
lista je zmagala z normalno večino. Do-
sledj so znani rezultati iz dveh tretjin
cele države. Od 12 milijonov volilnih u-
pravičencev je glasovalo krog 7 milijo-
nov.

RIM, 7. aprila. (Izv.) V Genovi je izid
volitev sledeči: od 96.043 volilnih upra-
vičencev je glasovalo 54.713. Dobili so:
nacionalna vladna lista 24.576 glasov,
unitaristični socialisti 17.649, ljudska
stranka 4.793, liberalci 3.709, komunisti
2.096, maksimalisti 1297, republikanci
685 in kmečka stranka 160.

Zmeda v opoziciji radi zadnjih Radičevih izjav.

Radičeva brbljavost kriva njenih neuspehov. — Radič vse pokvari.

BEOGRAD, 7. aprila. Izjave gosp.
Radiča v dunajski »Stunde«, da so Ra-
dičevi poslanci prišli v Beograd, da
preprečijo od Pašića nameravano akcijo
proti Bolgarski v Macedoniji, da pa ni-
majo namena, oddajati lojalitetno izja-
ve, so napravile v opozicijskih krogi-
h — izvzemši Radičevo stranko — ve-
liko zmedo. V opozicijskih krogih o-
čitajo Radiču sovražnost. Današnje
»Vreme«, ki registrira dejanski položaj,
izjavlja nadalje, da se v političnih kro-
gih obdoljuje Radičeva brbljavost, da
politična opozicija v Beogradu ne pride
do uspeha. Demokrati (Davidovičevići)
in slov. klerikalci izjavljajo, da gosp.
Radič s svojimi intervjuji vse pokva-
ri. »Kadar smo blizu cilja, dvigne gosp.
Radič na Dunaju svoj kol in uniči vse
uspehe. Tako se spravlja blok v vedno
težavnejši položaj. Ko je izšel inter-

wiew v »Morningpost«, so izjavljali v
krogi slovenskih klerikalcev, da je ne-
mogoče, da bi bil podal g. Radič tako
izjavo in da je moral g. Pašić podkupi-
ti poročevalce »Morningpost«. Po zad-
njem intervjuu, objavljenem v »Stun-
de«, pa so klerikalci postali drugega
mnenja, in izjavljajo, da bi moral gosp.
Pašić poročevalcem — če mu ni še po-
prej plačal — na vsak način naknadno
plačati za veliko uslugo, ki mu jo je iz-
kazal. Se neugodnejši utis nego prvi in-
terview je izzval v Beogradu drugi in-
terview v »Stunde« na škodo opozicije.
Zadnjič čas je imela opozicija utis, da se
je situacija preokrenila njej v korist.
Interview g. Radiča je uničil vse šanse.
Celo v vrstah Radičeve stranke se
čuti velika nezadovoljnost z voditeljem
stranke, vendar ne pride javno do izra-
za, ker bi to vodilo do razkola v stranki.

Položaj v Beogradu.

BEOGRAD, 7. aprila. Skupščinski
predsednik Jovanović se je danes mudil
v radikalnem klubu, nato pa v skupščin-
skem predsedstvu, odkoder je šel h g.
Pašiću, kjer so bili tudi nekateri mini-
stri. Mudil se je tam delj časa, nato pa
je šel na dvor in bil od kralja sprejet

v avdienci. Radičevski poslanci so se
vrnili v Beograd. V nekaterih poslan-
skih klubih je bilo zelo živahno.

BEOGRAD, 7. aprila. Splošno pre-
vladuje prepričanje, da se seja skupšči-
ne ne skliče več pred prazniki.

ni mandatov, ostale pa si razdelijo eno
tretjino. Ker fašisti edini kandidirajo v
vseh okrožjih, je toliko kot gotovo, da
si bodo oni priborili dve tretjini. Opo-
zicija bo tedaj lahko vpila in protesti-
rala, toda vodstvo države ne bo zavisno
od nje.

Iz vsega tega je tedaj pričakovati,
da so včerajšnje volitve podlajšale fa-
šistovsko dobo v Italiji in potrdile poli-
tiko signora Mussolinija. V notranji in
zunanji politiki Italije se ho pa vsej
verjetnosti nadaljevala dosedanja smer.
Toliko lahko sodimo po zaključenem vo-
ilnem boju in v trenutku, ko šele pri-
čakujemo prvih volilnih izvidov.

Prav posebno nas zanima uspeh li-
pove-veje s planinko. Znano je, da so
pod tem znakom nastopili naši rojaki
Primorci, Istri, na Goriškem in na
Krašu v zvezi z nemško manjšino na
tretinskem ozemlju. Italijanska volilna
geometrija je izročila Jugoslovane in
nemce na milost in nemilost italijanski

večini v ogromnem volilnem okrožju
Julijska Benečija — Furlanija — Bene-
čansko. Nemogoče je, da bi naš živelj
prišel do količaja pravične veljave.
Tudi v tem vprašanju je fašizem poka-
zal svojo surovost. Dasi jugoslov. manj-
šina ne predstavlja nikake stvarne ne-
varnosti za Italijo, se je vendar zaklel,
da jo mora pritisniti k tlom in jo kar
najbolj pohabiti. Takšno postopanje z
našo manjšino priča, kako manjšinsko
vprašanje, ki nekaterim Angležem in
Francozom tolikanj boli glave, izgleda v
praksi. Naša manjšina ni pod zaščito
Društva narodov in njen krik se iz-
gublja zgolj v mejah Jugoslavije. Ven-
dar pa volitve tudi njo ne bodo poko-
pale in njena vprašanja bodo rešena
skupno s tistimi vprašanji, ki bi jih
Italija morala reševati, a jih fašizem s
spretno taktiko le zavlačuje in na vi-
dez topi, ne zavedajoč se, da je v njih
eksplozivna moč, podvržena zakonu pri-
tiska in odpora.

Demokratska skupščina v Novem Sadu.

Celo okrožje odobrava politiko
g. Pribičevića.

NOVI SAD, 7. aprila. Včeraj se je
vršila tu konferenca okrožne organiza-
cije demokratske stranke. Iz Beograda
so prispeli dr. Popović, dr. Lukinić in
drugi odlični voditelji. Radi velikega
števila navzočih se je konferenca spre-
menila v veliko skupščino. Prvi je go-
voril dr. Lukinić, ki je navajal vzroke
za oddojenje Samostalnega kluba. Iz-
javil je, da je manjši greh, sodelovati
z radikalc, nego podpirati protidržavno
politiko g. Radiča. V istem smislu sta
govorila dr. Popović in prof. Jovanović.
Soglasno je bila sprejeta resolucija, v
kateri okrožje Novi Sad odobrava po-
litiko g. Pribičevića in tovarišev. Po
zborovanju se je vršil v hotelu »H Kra-
ljici Mariji« slavnostni banket.

KRALJ SE VRNE V BEOGRAD

BEOGRAD, 7. aprila. Nj. Vel. kralj
se je danes dopoldne ob 10. uri vrnil v
Beograd.

OBISKI VLADARJEV.

BEOGRAD, 7. aprila. Računa se a-
tem, da bo oficijelni obisk kralja Alek-
sandra v Rimu v drugi polovici avgu-
sta. Italijanski kralj vrne obisk tekom
septembra. V Pariz pojde naš kralj prve
dni meseca junija. Pri obiskih v Rimu
in Parizu bota kralja in kraljico spre-
mljala min. predsednik in minister za
zunanje zadeve.

POVODNI OB SAVI IN DONAVI.

BEOGRAD, 7. aprila. Povodniška
nevarnost ob Savi in Donavi še vedno
obstoja. Tudi v Beogradu se največja
nevarnost ni minila. Prostor med do-
navsko obaljo in železniškim nasipom
je že pod vodo. Večji parniki ne morejo
več voziti pod saskim mostom. Več
hiš ob obali Save je pod vodo.

VOLITVE V BAVARSKI DEŽELNI ZBOR.

MONAKOVO, 6. aprila. (Izv.) Rezul-
tat volitev v monakovskem okrožju: vo-
ilnih upravičencev 408.772, oddanih gla-
sov 300.876, t. j. 73,6 odst. Od teh so do-
bili: ljudski blok 104.973 glasov, zdru-
ženi socialni demokrati 151.489, bavar-
ska ljudska stranka 59.636, komunisti
47.986, združeni nacionalni desničarji
12.721, nemški blok 7.642, nemška ljud-
ska stranka 4.155 in bavarska zveza
srednjega stanu 2833 glasov.

Samomor italijanskega profesorja.

RIM, 6. aprila. (Izv.) Profesor Momo-
gliano, ki je kot bivši socialistični in
pozneje reformatistični politik igral
večjo vlogo, ter je bil pred tem profesor
filozofije na rimski univerzi, je danes
znotraj izvršil samomor. Skočil je z o-
kna svojega stanovanja ter ostal na
mestu mrtav.

BORZA

CURIH, 7. aprila. (Izv.) Predborza:
Pariz 3340, Beograd 719, London 2487,
Praga 1760, Milan 2555, Newyork 573,
Dunaj 00081.

ZAGREB, 7. aprila. Pariz 47250—
47750, Švica 1413—1423, London 851—854,
Dunaj 01133—01158, Praga 24090—24390,
Milan 35775—36075, Newyork 8015—8115.

BEOGRAD, 7. aprila. Radi pravo-
slavnega praznika Marijinega Označe-
nja danes borzi v Beogradu in Novem
Sadu niste poslovali.

Politične vesti.

* Za politiko g. Pribečevića se je izrekla v svoji seji dne 5. tm. oblastna organizacija Demokratske stranke v Zagrebu. Izjave solidarnosti z njegovo politiko so poslale tudi strankine organizacije v Korini, Subotici, Tačevi, Komizi, Mitrovici, Splitu, Šibeniku, Kninu, Zlarini, Biogradu na Moru, Dubrovniku, Kotoru, Makarski, Obrovu, Metkoviću, Supetri, na otokih Vis, Hvar in Rab, Sušaku, Ercegovcu, Mostaru itd. Izjave soglasja so začele prihajati celo iz Šumadije. Organizacija v Sabcu se je z 12 proti 3 glasovom priključila stališču g. Pribečevića.

* »Moje shvatanje«. Pod tem naslovom je priobčil g. Pribečević v beograjski »Politiki« članek, v katerem povdarja: 1. da je narodno edinstvo brezpozgovni temelj vsake državne politike, 2. da se treba boriti tako dolgo, da podleže vsak separatizem, in 3. da se nobena stranka ne sme izneveriti obljubam, ki jih je dala volilecem. G. Davidović bi nikdar ne bil dobil svojih mandatov, ako bi bil narodu povedal, da hoče pakirati z Radićem. Isto velja za zemljoradnike v Bosni.

* Klerikalni tigri že zopet mahljajo z repom. Iz Beograda poročajo, da se Koroševići sučejo okrog Pašića. Govori se o tem, da so klerikalci uvideli, da z Radićem ne bo nič in da se nameravajo počasi izmuzniti iz opozicijskega bloka. Seveda bi radi pri tem napravili zopet strankarske kupčije. Vkljub vsemu pa je ljubljanski »Slovenec« še tako nesramen, da očita drugim »epidemijo pašićialise«.

* Nove izjave Stipice Radića. G. Radić ne more molčati. V soboto je zopet podal na Dunaju neko izjavo, v kateri pravi, da njegovi poslanci niso zato šli v Beograd, da bi podali izjavo lojalnosti, ampak zato, da preprečijo napad na Bolgarijo, katerega je baje za marec ali april pripravljala g. Pašić. Tudi je baje Pašić pripravljala okupacijo Skadra in Soluna. Radićevi poslanci so hoteli le preprečiti to imperijalistično politiko, ostanejo pa še vnaprej prepričani republikanci, in ne mislijo dati kake lojalistne izjave kot protivrednost za revizijo ustave, tem manj, ker se zgolj z revizijo ustave ne bodo zadovoljili.

* Del Radićevcev zapustil Beograd. Del radićevskih poslancev z dr. Mačkom na čelu je v soboto zapustil Beograd ter se vrnil v Zagreb. Sotrudniku zagrebških »Novosti« je nek voditelj HRSS izjavil, da bo treba čakati na daljni razvoj dogodkov. »S pomočjo nekih tajnih sil«, pravi, »ki uravnavajo srbijsko politiko, je Pašić zopet dobil vse niti v svoje roke. Opozicijskemu bloku sedaj ne preostaja drugega, nego čakati, da Pašić zopet sam pusti vajeti iz rok.«

* Verifikacijska seja Narodne skupščine bo menda vendar te dni, zlasti še ker je g. Pribečević v imenu svojega kluba sporočil g. Pašiću željo, da se verifikacija čimprej izvrši. Nocoj (v ponedeljek) bo vlada definitivno sklepala o zadevi.

* Protinemske demonstracije v Varšavi. V Varšavi so se vršile minulo soboto velike protinemske demonstracije. Večtisočglava množica je korakala v povorki skozi mesto. Povod za to je dal še vedno nepojasnjeni napad na poljski konzulat v Allensteinu. Dohodek nemškemu konzulatu je policija zaprla in tako preprečila vsake morebitne izgrede. Ogorčenje proti nemškim nasilstvom nad Poljaki v obmejnih krajih silno narasča.

* Komunistični izgredi v Berlinu in Frankfurtu. Komunistični izgredi so v Nemčiji zopet na dnevnem redu. Po nekem zborovanju krščanskih socialcev so komunisti vdrli v dvorano ter hoteli zborovalce odstraniti. Prišlo je do krvavih spopadov, dokler policija ni napravila reda. Več oseb je bilo ranjenih. Še hujši izgredi so se odigrali v Frankfurtu. V Hipodromu se je vršilo zborovanje nemške ljudske stranke, na katerem je govoril poslanec Wulle. Nenadoma so komunisti vdrli v dvorano ter vržili proti govornišnemu odru bombo.

Osem oseb je bilo vsled eksplozije težko ranjenih. Razvil se je krvav pretep, dokler ni dospelo ojačenje policije, ki je z orožjem napravila zopet red.

Dnevna kronika.

— **Himen.** V Celju se je 6. tm. poročil profesor g. Ludovik Vagaja z gēno Pavlo Gostiša iz Logatca.

— **Promocija.** Dne 5. tm. je bil na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja prava g. Franjo Farkaš, sodnik v Murski Soboti.

— **Odpust vojakov letnika 1899** se izvrši dne 15. tm.

— **Izplačevanje invalidskih podpor.** Finančni minister je odobril ministrstvu za socialno politiko kredit v znesku 77 milijonov 570.883 dinarjev v svrhu izplačila rednih invalidskih podpor in doklad. V vseh pokrajinah se bodo v naslednjih dneh začele izplačevati podpore.

— **Izpitni za slovensko stenografijo.** Usposobljenostni izpiti za slovensko stenografijo na srednjih in tem sorodnih šolah se bodo vršili v ponedeljek dne 28. aprila 1924 v vladni palači v Ljubljani, soba št. 21. Prošnje za pripust naj se vložijo do 19. tm. Taksa znaša 100 D.

— **Konflikt radi nošenja fesa** je bil te dni v Beogradu rešen. Minister sabbračja je dovolil, da smejo muslimanski uradniki tudi v službi nositi fes. Ta konflikt je grozil v Bosni izzvati resne posledice.

— **Uveljavljanje sekvesterskih konvencij.** V Beogradu so bile dne 5. tm. izmenjene ratifikacijske listine glede konvencij med našo državo in Avstrijo. Te konvencije se tičejo predvsem ukinitve sekvestrov avstrijskih državljanov. Fungirala sta od naše strani dr. Otokar Rybar, z avstrijske pa odpravnik poslov Hoffinger.

— **Nov most med Beogradom in Pančevom.** Ministrski svet se je te dni bavil z načrtom mostu med Beogradom in Pančevim. Načrt bo izročen v proučevanje posebnih komisij strokovnjakov. Zgrajen bo iz betona in bo imel dvoje nadstropij. Gornje bo urejeno za pešce, vozove in cestno železnico, dočim bo spodnji del služil kot železniški most.

— **Obtožnica zoper Čarugo** je dovršena in mu je bila te dni prečitana. Obsega 39 s strojem pisanih strani ter opisuje sledeče, doslej ugotovljene krivde: 6 roparskih umorov, 15 roparskih napadov, 4 umore, 1 slučaj javnega nasilja in 1 slučaj posilstva. Pri vseh teh zločinih je bilo ubitih 16 oseb ter ukradenih 620.070 D, 300 dolarjev in 29 napoleonov gotovine. Soobtoženih je še 14 razbojnikov. Državni pravdnik predlaga sledečo obsodbo: za 9 smrt na vešalih, za 5 težko ječo po 10–20 let, za ostale pa ječo izpod 10 let. Glavna razprava bo bržkone pričeta krog 1. maja.

— **Poskusi z radiotelefonom v Novem Sadu.** Telefonski odsek električnega društva v Novem Sadu je vzpizoril zanimive poizkuse s brezžičnim telefonom. Slušatelji so lahko poslušali koncerte, ki so se vršili v Berlinu. Dalje so slišali predavanje v Manchesteru. Društvo namerava instalirati več brezžičnih telefonov po mestu in po vsej Vojvodini.

— **Poplava v Črni gori.** Vsled nenadnega prekreta vremena se je začel sneg po črnogorskih planinah naglo topiti. K temu je še nastopilo pomladansko deževje, vsled česar so reke in potoki silno narasli in poplavlili vse nižje ležeče pokrajine. Največja škoda je v podgoriški in nikšički okolici.

— **Nesrečen skok z vlaka.** Železničarji so sicer precej spretni v skakanju z vzečega vlaka, vendar pa se tudi pogosto dogode nesreče. Tako je pred par dnevi v Temerinu železničar Josip Kuruz skočil tako nespretno z vlaka, da je padel pod voz in so mu kolesa odrezala obe nogi nad kolenom. Izgubil je mnogo krvi, predno so ga pripeljali v bolnico, vendar pa upajo zdravniki, da mu ohranijo življenje.

— **Širjenje španske bolezni.** Letos se zopet v večji meri pojavlja španska bolezen ali gripa. Tako je zelo razširjena po Bosni, zlasti pa v Sarajevu, od koder je bila bolezen prenešena tudi v Črno goro. V Podgorici je v zadnjem ted-

nu obolelo 800 ljudi, mnogo pa jih je že umrlo. V teh krajih posebno primanjkuje zdravnikov in zdravil, ki so tako draga, da si jih ubožano ljudstvo niti kupiti ne more.

— **Umor v železniški delavnici.** V Sarajevu je popoldan dne 3. aprila zapazil čuvaj železniške delavnice Marko Labuša, kako se je nek lopov, po svoji zunanosti cigan, sumljivo plazil okrog delavnice. Čuvaj je videl, kako je cigan nabasal v vrečo precejšnjo količino lima in jo nato odkuril proti taborišču Kralja Aleksandra. Labuša je potekel za njim in ga je na taborišču prijel. V tem trenutku se je lopov okrenil in udaril Labuša z nekim ostrim predmetom po glavi, tako, da se je ta onesvestil. Nato je potegnil izpod plašča nož ter zabodel čuvarja v prsi. Ko so drugi železničarji, ki so iz daljave opazovali prizor, pritekli na mesto, so videli, da je Labuša ležal na tleh v mlaki krvi in da je že umrl. Na lice mesta je prišla takoj policija s policijskim zdravnikom. Lopov je pobegnil, vendar ga energično zasledujejo.

— **Železniška stavka v Nemčiji.** V Nemčiji je izbruhnila železniška stavka, ki zavzema vedno večji obseg. Včeraj se je vršila v Berlinu centralna konferenca, ki naj bi izdala parolo za splošno stavko.

— **Stavka pristaniških delavcev na Angleškem** se nadaljuje. Pogajanja so ostala brezuspešna.

— **Tvornica smodnika zletela v zrak.** V mestu Bari je v noči od 4. na 5. tm. zletelo v zrak poslopje, v katerem se je nahajala majhna tvornica smodnika. Poslopje je bilo last neke vdove Mali. Eksplozija je porušila mnogo stenosednih hiš in v vsej sosesčini so popokale šipe. Lastnica, njena mati in njen brat so umrli takoj, ko so jih prepljli v bolnišnico. Ostala dva sta pa nevarno ranjena. Nesreča je nastala najbrž radi iskre, ki je padla v že napolnjene bombe.

Koroške vesti.

Guštanj. Obesil se je delavec Dominik Lečnik v bližnjem gozdu. Vzrok samomora ni znan. Menda so bile finančne in rodbinske razmere.

Prevalje. (Odlok o kontroli tujcev po naših podjetjih kaže zanimivost.) Inozemci-Nemci imajo vsi dovoljenje za bivanje in zaposlenost, dočim Slovenci iz Koroškega tega nimajo. Tako bodo Slovenci iz obratov odpuščeni — Nemci pa lepo ostanejo. Tako čistimo podjetja! Opozorjamo oblasti na to in jih pozivamo, da se zavzamejo za te ljudi, da dobe tudi ti dovoljenje za zaposlenost.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. V četrtek 3. tm. se je vsled naročila velikega župana vršilo v tukajšnji mestni občini glasovanje občanov o sklepu občinskega odbora, da se otvori v mestu meščanska šola na občinske stroške. Glasovanje je pokazalo, kako se ljudstvo zaveda pomembnosti te ustanove. Čeprav bodo z vzdrževanjem združena za občino velika bremena, ni niti eden glasoval proti, pač pa so vsi izražali iskreno željo, da se naj odpre prvi razred že to jesen. Upamo, da bodo merodajne oblasti ukrenile vse potrebno, da se ta želja izpolni. Vidi se, da sedanji občinski odbor razumeva potrebe ljudstva in da vestno vrši nalogo, ki so mu jo občinarji zaupali. — V soboto 12. tm. zvečer ob pol 8. in v nedeljo 13. ob 3. uri pop. priredi tukajšnja čitalnica predstavo. Igrala se bo Finžgarjeva »Veriga«. Vloge so v rokah naših starih, znanih igralcev, vsled tega si moremo obetati lep užitek. Vabimo k obilni udeležbi posebno naše kmečko ljudstvo, iz čigar življenja je igra posneta.

Podpirajte Jug. Matico!

Radio.

(Za ustanovitev Radio-kluba v Mariboru.)

Vedno pogostejše srečavamo v naših časopisih vesti in notice o radio-telegrafu in telefonu, o brezžičnih postajah in uspehih, katere je ta ali ona dosegla. Večina z zanimanjem čita take stvari, vendar koliko jih je med njimi, ki tudi količkaj razumejo od vsega?

Razumljivo. Vse to, kar opisujejo časopisi, se dogaja daleč od nas in — brez nas. Žalibog! O tem, kar se je dogodilo že razvilo v cvetočo obrt, kar na pr. v Ameriki ali pa na Angleškem zna že skoro vsak šolarček, o tem naša inteligenca niti ne sanja.

In vendar se ti interesantni pojavi dogajajo dnevno, skoro vsako minuto krog nas, takorekoč skozi nas: elektromagnetni valovi švigajo z neznansko hitrostjo od tečaja do tečaja, čez gore in morja; oni ne poznajo ovir, ne poznajo mej.

Vesoljni eter s svojimi valovajočimi energijami je čudežen, skrivnosten dragi svet, v katerega je pokukalo človeštvo komaj pred kratkimi desetletji. In koliko je že doseglo v tem kratkem času s svojimi borimi pripomočki. To, kar si je Marconi pred 30. leti komaj upal sanjati, stoji danes pred nami kot doseženo dejstvo. Z velikanskimi koraki stopa ta najmlajša veda — veda bodočnosti — naprej od poskusa do poskusa, od cilja do cilja. In še dolgo ni vse doseženo.

Danes imamo brezžične velepostaje, ki vežejo pol sveta (Nauen—Honolulu, Nauen—Buenos—Ayres); imamo brezžične telefonske zveze med Evropo in Ameriko (okrog 5000 km). A brezštevilni so problemi, katere bo še treba rešiti, predno bo mogoč reči človeški razum: popolni smo.

V modernih državah imamo na tisoče inženjerjev in drugih inteligentov, ki delujejo dneve in leta na tem polju. Njim ob strani stoji množica takozv. radioamaterjev. Ti-le, s svojimi enostavnimi postajami in aparati, poslušajo, poskušajo in javljajo svoje dosežene uspehe, svoje opazke. Danes imamo že nebroj raznih statističnih podatkov, imamo knjige, brošure in časopise, ki prinašajo vsak dan nova razkritja, nove uspehe. S skupnim delovanjem vseh teh tisočev si moremo tolačiti tempo iznajdb, ki prehitujejo druga drugo.

Na Angleškem je bilo do koncem l. 1923 okroglo 600 tisoč organiziranih amaterjev. Vsled raznih olajšav s strani vlade se računa, da se doseže letos število dveh milijonov. Ravno tako je v Ameriki, Franciji, Belgiji, Švici in od januarja 1924 sem tudi v Nemčiji. Skoro vsak amater si nabavi majhno sprejemno postajo, ki ne stane danes več kot 3000 Din. Ali pa si jo napravi sam — neverjetno enostavno so namreč pripomočki, s katerimi se to doseže. Pač pa se zahteva od njih strokovno znanje — kar je pravzaprav samoobsejni razumljivo, kajti brez temeljitih študij itak z najboljšimi aparati ne bo dosegel ničesar. In razumtega je organiziran v kakem klubu, ki prevzame odgovornost za članstvo in jamči zanje v vsakem oziru napram državi.

Im pri nas? Pred nekaj meseci je izšla naredba, da se smejo postavljati brezžične sprejemne postaje po prijavitelju poštnemu ravnateljstvu. Pozneje smo čitali enkrat, da je na Bledu prva taka postaja začela delovati. To je vse.

Ali ne bi bil čas, da bi se tudi pri nas začela zanimati javnost za stvar — kajti na inicijativo s strani vlade, kakor je to drugod, ne smemo računati! Zakaj stojimo ob strani, prepuščamo vse delo in seveda tudi lovorike drugim, ko bo vendar danes-jutri življenska važnost za nas vse, za vsakega posameznika.

Ali ne bi kazalo, da bi se tudi naša inteligenca strnila v klub, ki bi začel s sistematičnim delom na polju brezžičnega brzojava in telefona? Ki bi vzbujal s predavanji in poskusi smisel ter zanimanje za stvar tudi v širši javnosti; posebno med mladino, ki vendar tako rada eksperimentuje, mladino, ki bo doživela gotovo še veliko večjih čudežev, kot smo jih videli do danes mi! Zakaj bi naj nezanimivejša panoga moderne

vede ostala našim otrokom prikrita, ko je vendar tako lahko vsakemu dostopna! — Klub bo gotovo s lahkoto dosegel to, česar posameznik ne more. Našle se bodo gotovo strokovno izobražene moči, ki bi sodelovale. Tako se bomo tudi izognili temu, da bi nepoklicani širili popolnoma napačna naziranja o stvari, kakor se je to zgodilo na nekem predavanju nedavno ravno v Mariboru.

S skupnim delovanjem vseh bomo privedli ravno našo mladino v povsem nov, idealen svet; spoznala bo skrivnosti tega nevidnega, brezmejnega veselstva in pozabila pri tem na grdi goli materializem današnjih dni. Tudi to ne bo eden najmanjših uspehov.

(V smislu zgornjega članka se prosijo vsi, ki se zanimajo za stvar, ozir, ki bi imeli kake predloge, da sporočijo to uredništvu pod šifro »Radios«. Ako bo dosti interesentov, bi se tak klub lahko ustanovil.)

JDS.

V Krčevini se je vršil v nedeljo dopoldne zaupni sestanek. Sklenjeno je bilo, da se za v soboto zvečer skliče drugi sestanek, v katerem se bo ustanovila krajevna organizacija stranke. Sestanka se je v imenu oblastnega odbora udeležil g. Kežar.

V Zg. Dupleku se je v nedeljo pop. pri g. Partliču vršil lep zaupni sestanek, obiskani iz vseh občin župnije Sv. Martin. O položaju je govoril g. dr. Pivko, ekonom g. Grm ga o raznih gospodarskih vprašanjih. Razvila se je živahna debata, v katero so posegali domačini.

V Framu se je vršil v nedeljo po maši sestanek pri Skuraju. Bil je lep obisk. Zborovalci so pazno sledili govorom g. dr. Lipolda o položaju.

Javni shod v Vuhredu. Nad 50 ljudi obojega spola se je zbralo v nedeljo 6. tm. ob 17. uri pri Šgermu na javni shod demokratske stranke. Shodu je predsedoval g. Fr. Jenčič, gg. Voglar in dr. Koderman sta pa poročala o političnem položaju in o podrobnih organizacijskih vprašanjih. Razvila se je zanimiva razprava, katero je zaključil predsednik z navduševanim nagovorom.

Sestanka v Zgor. Vižingi se je udeležilo krog 30 občanov. Vodil je sestanek g. notar Kolšek, gg. Voglar in dr. Koderman pa sta razpravljala o položaju in o pripravah za volitve. V debato so posegli gg. Kolšek, Predan in drugi. Demokratska stranka je tudi v doslej skoro nepristopnih občinah Dravske doline našla tla za razširjenje svojih idej.

Javni shod v Trbonjah se je vršil v nedeljo 6. tm. ob 10. uri pri županu Brajniku. Nad 50 moških, mladeničev in žen se je udeležilo shoda in z izrednim zanimanjem so sledili vseskozi stvarnim izvajanjem strankinega tajnika Spindlerja, ki je v več ko enournem govoru pojasnil politični položaj in razkrinkal krivce razmer. Govoril je tudi še urednik g. Ozim, nakar se je razvila zanimiva razprava, v katero so posegli domačini. Načelo se je tudi vprašanje žel. postajališča, katero vključ v večkratnim komisijskim se vedno ni rešeno. Strankina organizacija bo v zadevi intervenirala na merodajnem mestu. Zborovalci so izvedli željo, naj bi se v kratkem vršil v Tarbonjah gospodarski shod, nato pa zopet politični.

Zaupni sestanek za Vuzečico in Muto se je vršil v nedeljo 6. tm. ob 5. uri pop. pri mostnarju, ob lepi udeležbi zaupnikov iz obeh občin. Po kratkem poročilu o političnem položaju, katero je podal strankin tajnik Spindler, so se obravnavale razmere v obeh občinah zlasti z ozirom na razne volitve in bili storjeni primerni sklepi. Izvoljen je bil tudi pripravljalni odbor za ustanovitev krajevne strankine organizacije. Ustanovitev se izvrši prve dni meseca maja.

Murska Sobota. V sredo dne 3. aprila se je vršil v prostorih hotela Dobray v Murski Soboti redni mesečni družabni sestanek kraj. organizacije JDS katerega se je udeležilo veliko število naših somišljenikov. Naš delegat v oblastnem načelniku g. notar Koder, ki se ravno en dan prej vrnil iz načelstvenega zborovanja v Ljubljani, je obširno referiral o vsem kar se je dogodilo, oziroma raz-

pravljalo v Ljubljani, nam jasno naslikal sedanjo situacijo. Nato se je razvil živahen pogovor o raznih stvareh. Tem potom se nanašanja vsem članom in somišljenikom, da se vršijo ti redni mesečni družabni sestanki redno vsako prvo sredo v mesecu, toraj se vrši prihodnji družabni večer kraj. org. JDS v Murski Soboti, dne 7. maja v običajnih prostorih.

Demokratski družabni večer v Celju se vrši v soboto dne 12. aprila ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma.

Lepo uspela shoda JDS v Rdečem bregu in Podvelki pri Breznu ob Dravi. V nedeljo dne 6. tm. se je vršil za občine Lehen—Rdeči breg v gostilni Volkmejer v Rdečem bregu. Ob lepi udeležbi zavednih Pohorjanov je otvoril shod točno ob 10. uri 30 min. pod predsedstvom g. Vollmaierja, veleposelnika in gostilničarja, g. nadučitelj Majcen. Ker je bil g. župan nujno zadržan, je pozdravil zborovalce po g. du nadučitelju Majcenu. Nato je dr. Reisman v 1½ urnem govoru orisal pomen politike za občinsko in narodno gospodarstvo, o razvoju demokratske stranke, njenem programu in dosedanjem delovanju, omenjal iz katerih razlogov je šla Pribečevičeva skupina v vlado. Nadalje je poročal o delovanju ostalih političnih strank, o obljubah nasprotnikov pri zadnjih volitvah itd. Govorniku so zborovalci z velikim zanimanjem sledili in so se po končanem govoru odobraval njegova izvajanja. Pri splošni debati se je dalo na mnoga vprašanja pojasnila. Iz debata se je razvidelo, kako so Pohorjani, posebno še oni, ki so ob zadnjih volitvah dali svoje krogljice za klerikalno avtonomijo, razlučeni nad nedelavnostjo 21 tigrov, ki so bili vsi polni krasnih obljub, dejansko pa kot poslanec niso skoraj v nobenem slučaju znali zastopati interesa slovenskega ljudstva, temveč samo interese svoje stranke (n. pr. preložitve občnega zbora Kmetijske družbe, draginjske doklade za duhovnike, imenovanja škofov itd.) Na splošno željo tamošnjih občanov se bode zopet v kratkem vršil podučen politični shod. Popoldne se je vršil ob 14.5. uri sestanek v Podvelki v gostilni g. Gröglja. Tudi za ta sestanek je bilo precej zanimanja in je bila udeležba za Podvelko prav lepa. Pod predsedstvom g. nadučitelja se je otvorilo zborovanje, na katerem sta gori omenjena govornika obrazložila vsestransko dosedanje politično delovanje demokratske ter tudi ostalih strank. Tudi tukaj se je razvila prav živahna debata, v katero so posegli zborovalci. Na obeh shodih je govoril tudi g. Doležal.

Poročila o shodih v Slivnici pri Celju, Sv. Jurju ob J. ž. in na Ptujski gori prinesemo jutri.

Mariborske vesti.

Maribor, 7. aprila 1924.

Proslava 100letnice rojstva Branka Radičevića.

Minulo soboto dne 5. aprila 1924 ob 20. uri sta priredila Citalnica in Sokolsko društvo v veliki dvorani Narodnega doma proslavo 100letnice rojstva srbskega pesnika Branka Radičevića; združeno z družabnim večerom. Obisk je bil zadovoljiv. Številno so bili zastopani naši častniki in vojaki, intelektualci. Vendar bi bila udeležba slovenskega občinstva lahko večja. Pri nas je pač še vedno premalo zanimanja za take proslave, ker se ne zavedamo dovolj, da je ob pesmi in proroški besedi velikih sinov našega naroda, ki so živeli in delovali pred nami, vzklila želja po osvobojenju in ujedinjenju. Oficijski del spreda je potekel v slavnostnem razpoloženju, ki je bilo primerno spominu tako odličnega predstavnika srbske literature. Za uvod je zaigral sokolski orkester pod vodstvom br. Šušteršiča živahno pozdravljeno »Sokolsko korčnico« in uverturo iz Slovanskih melodij. Zatem je gosp. Božidar Borko očrtal Branka Radičevića. — V uvodu je podal vsestransko sliko dobe narodnega preporoda in romantike, govoril je o ustvariteljih srbske narodne književnosti ter naglašal mladosno gibanje prečanske Srbije v nasprotju s konzervativno kneževino. Nato je pla-

stično prikazal mladega »Dioniza« Branka, pomudil se je nekoliko s slikanjem vinorodnega, bogatega in narodnega Srema, ki je dal Branku-gimnazijcu toliko pesniškega razpoloženja. Nato je pospremil pesnika na Dunaj, kjer je stopil v krog tedanjih naših znanstvenikov in pisateljev; tu pa je končalo njegovo življenje, ki je bilo kratko, zato pa bogato in lepo kakor njegova pesem sama. Slednjič je predavatelj odkrival lepote Brankove poezije in njeno vsebino, ki jo tvorijo: priroda, erotika in otožna refleksija, kadar se spominja pomladi in mladosti, ki se nikoli ne povrne. H koncu je predavatelj Branka Radičevića spretno in kritično primerjal z našim Prešernom in je s tem zaključil zanimivo predavanje. Za svoja izvajanja je žel dolgotrajno odobravanje. — Nadalje na točke programa so tvorile recitacije Brankovih pesmi. — G. Momčilo Jovanović, stud. phil., je živahno in temperamentno recitiral odlomek: Iz djačkog rastanka. Vragolije — ? — je s čustvom in prisrčnostjo prednašal g. Dušan Kavadžić, adv. kand. Glekobo čustveno je recitiral otožno: Kad mladija umreti g. Vidan Petrović, stud. tehn. Recitatorje je nagradilo občinstvo z odobravanjem. Pavze med recitacijami je izpolnjeval orkester z uverturama iz Smetanovih oper »Hubička« in »Prodaná nevesta«. Žel je istotako mnogo odobravanja. Z valčkom iz Gounodove opere »Faust« je bil slavnostni del spreda izčrpan in pričel se je zabaven del z družabnostjo in plesom. R. — n.

O moderni umetnosti bo predaval nocoj v Ljudski univerzi naš mladi umetnik, znanec z dosedanjih mariborskih razstav, akademski slikar g. Franjo Stiplovesek. Njegovo predavanje, ki ga bodo spremljale skioptične slike, bo najlepši uvod v razstavo ljubljanskega »Kluba mladih«, ki bo tekom Velikega tedna otvorjena v Mariboru. Predavanje bo ne samo poučno, ampak tudi zanimivo, zlasti z ozirom na slike. Vstop je popolnoma prost. Začetek ob pol 20. uri (mala kazinska dvorana).

Akademija dobrovoljcev in Jugosl. českoslov. lige. Pred nekaj dnevi smo sporočili, da v soboto zvečer dne 12. tm. priredita Klub dobrovoljcev in Jugosl. českoslov. liga skupno akademijo, kateri so padli ali krvavili za ideal narodne svobode in ujedinjenja. Na akademiji sodelujeta vojna muzika pod vodstvom svojega kapelnika g. Herzoga in Glasbena Matica; slednja zapoje pod vodstvom g. ravn. Topiča dve pesmi iz svojega ljubljanskega programa in sicer: 1. Procházka, Moravska narodna, 2. Fajgl, Stara ljubezen. Najzanimivejše pa bo predavanje generalnega konzula ČSR v Ljubljani g. dr. Beneša o bitki pri Verdunu. G. dr. Beneš se je kot českoslovaški legionar sam udeleževal velikih bitk okoli Verduna, bitk, ki so bile odločilnega pomena za nadaljno antantno ofenzivo ob Maru in Sommi, torej tudi za končno zmago zaveznikov, čije rezultat je bilo tudi osvobojenje Jugoslovancev in Čehoslovakov. Predavanje g. dr. Beneša bo trajalo približno pol ure in bo oživljeno s skioptičnimi slikami. Drugo zanimivo predavanje bo imel bivši jugoslov. dobrovoljec g. Boris Slajmer, ki bo govoril o dobrovoljski akciji, zlasti z ozirom na Rusijo. Pričakovati je tedaj, da bo sobotna akademija nadvse zanimiva prireditelj, ki bo hkrati velikega nacionalno-vzgojnega pomena.

Vodja električnega podjetja odstavlj. Mestna občina je radi obilice priložb morala odstaviti vodjo mestnega električnega podjetja inž. g. Janeza Toplaka. Mesto je moral takoj zapustiti. Služba je razpisana. Odpovedal je svoje mesto tudi obratovodja Otmar Gartner. Oba sta nadana nemška nacionalca. Na njuno mesto morajo priti Slovenci.

Preložitve nabiralnega dne Ljudske knjižnice. Ker se vrši prihodnje soboto 5. aprila po vsej Sloveniji »olimpijski dan« naših športnikov, je Ljudska knjižnica preložila svoj nabiralni dan na prvo soboto majnika, tj. dne 3. majnika in v nedeljo 4. majnika. V teh dneh pa se vrši nabiralna akcija knjižnice nepreklicno, preložila pa bi se le v slučaju deževja na prihodnji teden.

ni Prepovedano je puščati perutnino na ceste. Mestni magistrat opozarja občinstvo ponovno, da je po določilih § 12 cestno-prometnega in snazbenega reda z dne 15. marca 1882, št. 1430 za mesto Maribor prepovedano puščati na ceste, trge in nasade kokoši in drugo perutnino. Ker ima ta prepoved veljavo za celi mestni okraj, se predstojajoče naznanja občinstvu s pristavkom, da ima kr. varnostna straža nalog osebe, ki se ne ravna po teh določilih, prijaviti, nakar se bo proti njim v smislu § 19 navedenega reda uvedlo kazensko postopanje.

Policijske vesti. V soboto dne 5. aprila sta bila na koroškem kolodvoru aretirana nek B. Jože in K. Franc, prvi strojevodja, drugi kurjač. Pri prvem so našli 2 kg saharina, 5 kg sladkorja, 200 škatelj vžigalic; pri drugem pa 3 kg saharina. Oba tihotapeca so zaprli. — V noči dne 7. aprila je našel nek stražnik blizu koroškega kolodvora paket saharina. Tihotapeca ni mogel izslediti. — Aretirana je bila neka brezposelna služkinja Alojzija K., ker je osumljena prostitucije in vlačugarstva.

Tuji v Mariboru. V noči od 6. na 7. je bilo v mariborskih hotelih in prenočiščih na novo prijavljenih 48 tujcev: 18 v hotelu Meran, 6 pri Zamoren, 6 pri Zlatem konju, 4 pri Halbwidlu, 11 pri Črnem orlu, 3 pri Grozdu, 3 pri Wochu, 2 pri Jeleni, 1 v Kosovem in 1 pri Holzknechtu.

Katera dobra obitelj bi dajala 2 revnima dijakoma, enemu trikrat na teden kosilo in drugemu dvakrat na teden večerjo? Ponudbe na upravo »Tabor«.

80%-ni invalid, že več mesecev radi sušice brez zaslužka, s petero malimi otroci, ki so skoro nagi in morajo brez hrane v šolo, prosi usmiljena srca za podporo. Naslov v našem uredništvu. Darila sprejema tudi uredništvo »Tabor«.

Klub-bar. Virtuoz na cifre Rudolfi.

Orjuna.

Orjuha. Študenti poziva članstvo četniške sekcije (akcije), da se zbere v četrtek dne 10. aprila ob 14.8. uri zvečer v vestibulu Narodnega doma. Ker se tiče razgovora »redovnih« vaj, je udeležba obvezna. Zdravo!

Oblastna skupščina Orjuha v Zagrebu. V nedeljo se je vršila v Zagrebu oblastna skupščina zagrebski Orjune, katere so se udeležili številni delegati iz vsega področja zagrebske oblasti. Storjen je bil enodurčen sklep, da mora organizacija v smislu sklepa splitskega kongresa ohraniti svoj nadstrankarski in nepolitični značaj.

Sport.

Slovenski kolesarski klub »Peruna« sklicuje sejo odbora za v sredo, dne 9. aprila ob 20. uri v klubovo sobo v Narodnem domu. Radi važnih zadev polnoštevila udeležba obvezna! — Tajnik.

Gospodarstvo.

INDUSTRIJSKO-OBRTNA RAZSTAVA

združena s specialno razstavo vajeniških izdelkov v Mariboru.

(Od 10. do 28. avgusta 1924.)

Vsled splošne zahteve in želje mariborskega obrtništva in obrtništva cele mariborske oblasti se je sestavil konzorcij, kateri si je nadel nalogo, prirediti letos meseca avgusta od 10. do 28. avg. splošno razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov, ter posebno razstavo vajeniških izdelkov. Na razstavo se pripuste tudi inozemske tvrdke s predmeti, ki se v naši državi ne izdelujejo in pa s predmeti, ki se sicer v naši državi izdelujejo, se pa iz kateregakoli vzroka razstave ne udeležijo. Zato je v interesu vsakega obrtnika in industrijalca, da se razstave udeleži, kar stori letos tem lažje, ker se bodo cene prostorom znatno znižale od prejšnjih raz-

Kar. Vajenci bodo prosti vsakega plačila, ter se bodo njihova dela po objektivnih strokovnjakih ocenila ter nagradila, vrhunega pa dobe še posebno izdane diplome. Obrtnikom-mojstrom polaga konzorcij razstave na srce, da vplivajo na svoje vajence ter jim prigovarjajo in pomagajo k udeležbi na razstavi, kajti čast vajenca je tudi čast mojstra. Razstava vajeniških izdelkov naj ne bode le izpodbuda k nadaljnjemu napredku vajenca, marveč mora pokazati širšemu svetu kvaliteto našega obrtniškega naraščanja v Jugoslaviji, osobito pa v mariborski in ljubljanski oblasti Sloveniji.

Ker so razni listi prinesli vesti, da se pripravlja razstav v Mariboru preneha, je neobhodno potrebno, da nekoliko pojasnimo, kako je prišlo do zaključka o zopetni prireditvi. Mariborski obrtniki, ki so na zadnjih razstavah dosegli poleg velikih moralnih tudi lepega uspeha, so bili iznenadeni o vesti, da se razstave v Mariboru ukinejo ter so zahtevali, naj se z njimi nadaljuje. Posamezne strokovne obrtne zadruge so bile torej prisiljene najti iz te zagate izhod in so vsled tega stvorile za enkrat konzorcij, ki bo razstavo financiral in bo skrbel, da čim prej skliče anketo industrijalcev in obrtnikov, ki bi bili voljni sodelovati v razstavnem odboru. Na tej anketi se izvoli predsedstvo in ostali razstavní odbor. Glavni povod za zopetno prireditev razstave pa so bile številne prijave za udeležbo (do sedaj se je definitivno za razstavo prijavilo že 70 obrtnikov in industrijalcev različnih strok) na razstavi kot razstavljalec. Ker je s tem uspeh razstave že vnaprej zagotovljen, je konzorcij uverjen, da bo vsakdo, kdor je za razvoj in napredok naše industrije in obrti, to prireditelju zmotno in moralno podpiral, ako dela drugače, dela pač protin interesu obrtnika in industrijalca. Ta prireditelj bo strogo mestniški, kjer ne bo nikdo svojih osebnih koristi iskal; bala bode le priliko našim industrijalcem in obrtnikom, da si pridobijo nove zveze, reklame in ugleda. Zato se bo skušalo pridobiti v odbor voljne delavce vseh strok in strok, ki bodo delali v prid domači obrti in industriji. V Krakovem se bodo razposlali prospekti in prijavnice z razstavnim redom, kjer bodo navedeni vsi potrebni podatki in informacije glede udeležbe na razstavi.

□

D. S. Marežkovič:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(82)

Starec je umolknil in se žalostno zamislil.

V tem trenutku so se za gajem oglasile žalostne melodije cerkvene pesni.

— Kaj je to? — se je začudil Julijan.

— Menih! so, Vsak dan molijo nad kostmi Galilejskega pokojnika.

— Kaj praviš — tukaj, v posvečenem Apolonovem gaju je pokopan Galilejec?

— Da. Pravijo mu mučenec Vavilij. Pred desetimi leti je brat carja Julijana. Cezar Gal, prenesel Vavilijevo kost iz Antiohije v Dafnin gaj in jim tu postavil krasno grobnico. Posihdoh so umolknila preročstva: bog je oskrbovali tempelj ostavil...

— Bogokletno dejanje! — je vzkliknil Julijan.

— Prav tistega leta, — je nadaljeval starec — je deviška Sibila Diotima počela gluhonemega sina, kar je bilo slabotno znamenje. Na kastiljski vrelec so nosili kamenje; usabila je voda in izgubila preroško moč. Ostal je zgolj en posvečeni vrelec, ki mu pravimo Solnečnega solze, — glej ga, ondi je, kamor se je sedel moj deček. Kaplja za kapljo carija iz mahovitega kamna. Pravijo, da to joče Helios zavoljo nimfe, ki se je pretvorila v lovoriko... Evforion presedi cele dni pri vrelu.

Julijan se je ozrl. Deček je sedel pod pepelino, ki je bila obilno zarašena z mahom; sedel je nepremično in lovil s šako padajoče kaplje. Skozi lovoriko je prodirala solnena luč in svetle, čiste solze so curigale počasi in tiho. Čudno.

g Novosadska blagovna borza 5. apr. pšenica baška 315—320, ječmen baški 330—340, oves baški 247—250, turščica 235—240, fižol beli baški 725—735, moka 08a 505—510, 08a 510—515, 02a 450—456, 05a 380—390, 06a 320—330, 07a 280—290.

g Gospodarska razstava v Pragi. V dnehi od 15. do 20. maja tl. priredi »Zemljedelska jednota československega gospodarstva« razstavo v Pragi v Kralovské Oboře. Razstava, ki je ena izmed najbolj znanih te vrste v Evropi ter je obenem največji trg gospodarskih strojev, je razdeljena na sledeče skupine: 1. Splošno kmetijstvo (iznajdbe, instrukcije, literatura, statistika itd.); 2. Produkcija kmetijstva (žito, sladkorna pesa, vino, sadje, hmelj); 3. Lesna produkcija; 4. Gojitev goveda in domačih živali vseh vrst; 5. Kmetijska industrija (mlekarnstvo, sladkarstvo, mlinarstvo, pivovarstvo, destilacija, sadne konzerve itd.); 6. Gospodarski stroji (motorji, plugi, vse vrste mlatilnih, sejalnih strojev, končno nove iznajdbe te vrste); 7. Profesija in kmetijski izdelki v obrti in industriji; 8. Kmetijska združenja; 9. Kmetijsko stavbeništvo. Poleg tega bo pripravljena cela vrsta specialnih ekspozicij, tičočih se kmetijske stroke. Razstave, katere prireja »Zemljedelska jednota československega gospodarstva«, poseba cela Evropa ter nudijo najpopolnejši pregled napredka in razvoja kmetijstva. Opozorjamo na to pomembno strokovno razstavo naše kmetijstvo ter ostale zainteresovane kroge.

g Veleselj v Londonu in Birminghamu. Britanski industrijski veleselj se bo vršil v Londonu od 28. aprila do 9. maja, v Birminghamu in od 12. maja do 23. maja.

g Dobava orodnega jekla. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 23. aprila 1924 za dobavo večje množine raznih vrst orodnega jekla. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani. Gospodarska cesta (nasproti veleselju) vsak delavni dan od 10.—12. ure.

g Prodaja hrastovega lesa. Direkcija šum v Ljubljani odda potom pisarnih ponudb hrastov les v Krakovem pri Kostanjevici. Ponudbe je vložiti do dne 24. aprila 1924 do 11. ure dopoldan pri krajevni direkciji šum v Ljubljani (Križanki). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

so se zibale sence; Julijanu se je na hip zazdelo, da na dečkovem hrbtu trepečejo prozorne peroti in da je deček lep kakor bog; bil je tako bled, otožen in zal, da je car pomislil: »to je — sam Eros, mali, stari bog ljubezni, ki hira in umira v stoletju galilejske obupljivosti. Zdaj zbira poslednje ljubavne solze, solze boga zaradi Dafne, zavoljo izgubljene lepote.«

Mutec se še vedno ni zganil; velik črni metulj, nežen kos senca smrti, se mu je spustil na glavo. Deček ga ni niti občutil, tako se je zatopil v igro. Zlovese je krožil metulj — smrto glavec nad njegovo povešano glavo. In zlate Solnečne solze so druga za drugo kapljale v Evforionovo šako, a glasovi cerkvenega petja — pogrebni, brezupni glasovi — so postajali silnejši in silnejši.

Zdaj so se za cipresami oglasili novi glasovi, prihajajoči prav od blizu:

— Avgust je tukaj!

— Čemu je neki prišel v Dafne?

— Čemu? Saj so danes velike panegirije Apolonu na čast. — Poglejte ga, to je on! — Julijan, mi te iščemo že od zgodnjega jutra.

Bili so grški sofisti, učenjaki, retorji — običajni Julijanovi spremljevalci, med njimi veliki postnik neopitagorejec Prisk iz Epira, žolčljivi skeptik Junij Mavrik, modri Salustij Sekundus in najčastihlepnejši med ljudmi, prosluli antiohijski retor Lubanij.

Avgust se ni zmenil zanje in jih niti ni pozdravil.

— Kaj pa mu je dapes? — je dejal Junij šepetaje na Priskovo uho.

— Bržkone je hud, da nismo ničesar pripravili za praznovanje. Pozabili smo! Ne ene žrtve...

Julijan se je obrnil k bivenju vrhovnemu svečeniku Astarte Hekeboliju:

Pomorstvo.

Jadranska Straža. Broj za april izšel je danes. Na prvom je mestu članek »Pomorsko naružanje na moru« u kom pisac (V. B. kritički) prikazuje tok poslednje konferencije za pomorsko razorožanje u Rimu. Slijedi preposljednji nastavak radnje N. Stankovića o pomorskoj historiji Jadrana (u 18. i 19. stoljeću) a onda poučna i iscrpiva radnja prof. A. Ivačića o Trogiru, tom jednom od najzanimivijih naših primorskih gradova. Iza toga je rubrika »Avijatika: Veliki let američkih avijatičara; Naša aeronautika: Italijanska zračna snaga. Pitanje dirizabla; Obaranja areoplana pomoću radio-zraka; Stanje sjevero-američke vazdušne industrije; Najveći avijon na svijetu; Lištak; Jugosl.-američka plovidba; Francuska, italijanska, turska mornarica; Veslački sport zvanični vijesnik Jugosl. Veslačkog Saveza odobravanjem centralnog odbora J. S. iz centrale, iz ogranka iz raznih krajeva. Imenik članova i pretplatnika. — Knjige na o-

gled. Od slika spominjemo snimke dvaju najnovijih djela svjetske ratne brodogradnje američke ladje »Colorado« i ladje za nošenje hidroaviona (zv. »aircraft-carrier«, pa onda nekoliko vrlo uspjelih snimaka iz Trogira, koji idu uz članak. Nekoliko aktualnih slika sa Sušaka s obzirom na skoro izvršeno razgraničenje sa kapelom Sv. Ivana, oko koje se vodi rasprava. Sušačka luka itd. te konačno jedna sintetična slika iz života i s putovanja u inostranstvu brodova naše trgovačke mornarice; tu je slika broda »Radium« kako leži nasukan na hridinama Škotske, gdje je bio napušten. Broj ukupno ima 28 strana sa 30 slika. — Najtoplije preporučamo ovu smotru, koja u domovini hoće da širi toliko potrebni pomorski pokret a u inostranstvu da reprezentuje naše pomorstvo. Izlazi jednom u mjesec, godišnja pretplata 100 Din. Pojedini broj 10 Din.

**Naročajte
Jadransko Stražo!**

Mala oznanila.

Gospodična iz boljše hiše se išče k 1½ letnemu otroku. Znači mora slovensko in nemško. Predstaviti se ima v Trubarjevi ulici št. 2. 752

Urednikom, ki so dobre vpeljani v trgovini in industriji, se nudi dober postranski služek. Ponudbe pod »Dobra zveza 51« na Aloma Company, Ljubljana. 749

Reduciran politični uradnik, več slov., nemšk. in ital. jezika, cirilice in strojepisja — išče primerne službe. Naslov pove uprava »Tabora«. 727

Popravilo čevljev brez izjeme kakor tudi vsa narečila po meri sprejema čevljarska delavnica R. Monjač, Jurčičeva ul. 9. Cene zmerno! Postrežba točna! 702 10—4

Štedilnik, solidno in lepo izdelan se valed preselitve za 1100 Din takej prodaja. Naslov v upravi lista. 742 5—2

**Pristopajte
k Jugoslovenski
Matici.**

— Pojdi v sosedno kapelo in povej Galilejcem, ki ondi molijo nad mrličevimi kostmi, da naj pridejo semkaj.

Hekebolij je jadrno odrinil v smer proti kapeli, ki je bila skrita med drevjem in od katere je prihajalo petje.

Gorgij je stal nepremično z jerbassom in gosko v roki; usta so mu bila odprta, a oči izbokle od začudenja. V obupni neizvestnosti se je tinitam popraskal po pleši. Zdelo se mu je, da je pogledal pregloboko v kozarec in da je vse to le sanja. Na čelu se mu je zrosil znoj, ko se je spomnil, kaj je bil govoril temu učitelju o Avgustu Julijanu in o bogovih. Noge so mu klecale od strahu. Naposled je padel na kolena:

— Usmili se me, cesar. Pozabi moje drzne besede: misem vedel...

Eden izmed filozofov ga je hotel v svoji gorečnosti odsuniti in mu je dejal:

— Proč od tod, bedak! Čemu ga nadleguješ!

Toda Julijan ga ni dal odsuniti. Rekel je:

— Ne žali svečenika! — Le vstani, Gorgij. Tu imaš mojo roko in se ne bojiš. Dokler bom jaz živ, ne bo nihče storil ne tebi ne tvojemu fantku nič žalega. Saj sva oba prišla k panegirijam, oba ljubiva stare bogove — bodiva tedaj prijatelja in proslaviva veselega sreca praznik Solneca.

Cerkveno petje je utihnilo. V cipresovi aleji so se pojavili blede prestrašeni menihi, diakoni in sam jerej, ki niti ni utegnil sleči cerkvenega oblačila. Vodil jih je Hekebolij. Prezbyter, postaven debelejak mastnega, bakrenordečega obraza se je gugal kakor gos, so pel in si otiral pot s čela. Obstal je pred Julijanom, se nizko poklonil dotaknil z roko zemlje in dejal s pojočim, prijetnim glasom, zavoljo katerega so ga župljani jako čislali:

— Najmilostivejši Avgust, usmili se svojih nevednih sužnjev.

Nato se je poklonil še nižje, in ko se je hotel trudoma vzravhati, sta mu priskočila na pomoč dva mlada novicijanta, menavadno podobna drug drugemu; oba sta bila dolgi in kakor vosek zolta v obraz. Eden izmed njiju je še nosil v roki kadilnico, pozabivši v naglici, da bi jo bil moral odložiti; z oglja se je še dvigal tenak pramen dima. Ko je Evforion ugledal menihe, se je spustil v beg. Julijan pa jih je nagovoril:

— Galilejci! Ukažem vam, da do jutri zvečer odstranite mrtvaške kosti iz posvečenega Apolonovega gaja! Za sedaj ne maramo nasilja, toda ako ne izvršite našega ukaza, bomo sami poskrbeli, da Heliosa otmemo pred sosedstvom galilejskega mrliča: pošljem svoje vojake, da izkopljejo kosti, jih sežejo in vržejo pepel v veter. To je naša volja, državljani!

Prezbyter je tiho zakašljaj, zakrivši z roko rdečico in je čez kratko časa zapel z najpohlevnejšim glasom:

— Najmilostivejši cesar, tvoj ukaz nas silno žalosti, kajti sv. Moči počiva jo v tej zemlji po volji Cezarja Gala. Toda zgodi se tvoja volja; sporočim jo škofu.

Množica je zamrmrala. Nek naglavce je počenil za lovoriko in zapel znano zbadljivo:

Mesar prihaja,
mesar prihaja,
sekiro nosi
in z brado trosi —
pa s krznom črnim.
Pa s krznom dolгим —
o, s kozjo bradico.

V hipu je nekdo prilepil paglaven vročo zausnico, da jo je stokaje popihal.

(Dalje prih.)